

Vážený pán XXX,

Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva (ďalej v texte ako „stredisko“) bol dňa 09.07.2012 doručený Váš podnet, v ktorom ste sa na stredisko obrátili v súvislosti s Vašou prípadnou diskrimináciou pri zaradení do kariérového stupňa.

Odpoveďou zo dňa 19.07.2012 Vás stredisko informovalo o svojej pôsobnosti v kontexte so zásadou rovnakého zaobchádzania, vykonalo právnu analýzu **zákona č. 317/2009 Z.z.** o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch (ďalej v texte ako „zákon č. 317/2009“) a súvisiacich vykonávacích právnych predpisov. Tiež Vám oznámilo predbežné závery ohľadne **možného nerovnakého zaobchádzania pri prípadnom uznávaní II. kvalifikačných skúšok odborným zamestnancom** podľa z. č. 317/2009, pre ktoré požiadalo o vysvetlenie sporných otázok Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) a Krajský školský úrad v Prešove.

Dňa 28.08.2012 bolo stredisku doručené odborné stanovisko Krajského školského úradu v Prešove a dňa 03.09.2012 stanovisko Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Obe stanoviská Vám boli zaslané na vedomie mailom.

Po zhodnotení ako aktuálneho právneho stavu chýbajúcej právnej úpravy uznávania II. kvalifikačných skúšok odborným zamestnancom podľa zákona č. 317/2009, tak aj vyjadrení dotknutých orgánov verejnej správy Slovenskej republiky musíme skonštatovať, že táto problematika **vykazuje znaky nerovnakého zaobchádzania. Už samotný právny stav v minulom období** (právne predpisy platné do 31.10.2009) na ktorý poukazuje ministerstvo, kedy odborným zamestnancom nebolo možné uznať kvalifikačné skúšky a ich náhrady ako atestácie z dôvodu, že neexistoval právny predpis, na základe ktorého mohli odborní zamestnanci vykonávať kvalifikačné skúšky, prípadne ktorý by odborným zamestnancom uznával kvalifikačné skúšky vytvoril pre jednu kategóriu zamestnancov (odborní zamestnanci) v porovnaní s inou obdobnou kategóriou zamestnancov (pedagogickí zamestnanci) **nerovnaké podmienky pri zaradovaní do kariérnych stupňov v súčasnosti** (čo do uznávania kvalifikačných skúšok a ich náhrad ako atestácií). To že išlo a ide o dve síce nie totožné, ale povahou práce a požiadavkami na jej výkon podobné skupiny zamestnancov potvrdzuje aj samotný aktuálny právny stav v súčasnosti, kedy „sa zjednotili podmienky obidvoch skupín zamestnancov vo vzťahu ku kariérovému a profesijnému rastu a odmeňovaniu“.

Paradoxne právny stav platný do 31.10.2009, reprezentovaný najmä vyhláškou Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 41/1996 o odbornej a pedagogickej spôsobilosti pedagogických zamestnancov (kvalifikačné skúšky, náhrady kvalifikačných skúšok), ktorý vyžadoval v súvislosti so zaradovaním do platových tried ďalšie vzdelávanie ako podmienku na zaradenie do vyššej platovej triedy od pedagogických zamestnancov a od odborných zamestnancov nie, pričom tí boli zaradovaní do konkrétnej platovej triedy bez potreby ďalšieho vzdelávania, **nerovnakým spôsobom pôsobil a znevýhodňoval pedagogických zamestnancov pred odbornými zamestnancami.**

Uvedenú disproporciu zákon č. 317/2009 síce odstránil, ale vytvoril novú v podobe právnych účinkov svojich prechodných ustanovení, respektíve v nedostatočnej filozofii zohľadnenia právneho a skutkového stavu k 31.10.2009 (ďalšie vzdelávanie sa vyžadovalo iba od pedagogických zamestnancov, bola tu právna úprava kvalifikačných skúšok a ich náhrad, u odborných zamestnancov sa ďalšie vzdelávanie nevyžadovalo, neexistovala pre nich právna

úprava kvalifikačných skúšok a ich náhrad) a zmene právnej úpravy od 01.11.2009, ktorá síce zjednotila podmienky zvyšovania kvalifikácie u oboch skupín rovnako, ale nie pre všetky prípady. Argument ministerstva, že vykonaná atestácia platí len pre príslušnú kategóriu alebo podkategóriu a príslušný stupeň a odbor vzdelania pedagogického zamestnanca alebo odborného zamestnanca, v ktorom atestáciu vykonal a uvedený princíp sa zachoval aj v prechodnom ustanovení § 61 zákona č. 317/2009 pri uznávaní kvalifikačných skúšok a ich náhrad ako atestácií s poznámkou, že „neposudzujú sa témy prác pri vykonávaní kvalifikačných skúšok“ neobstojí. Vychádza zo zásady, že **prednosť má formálna stránka skúšky pred jej obsahovou náplňou**. Aj keď mohlo ísť (a vo Vašom prípade samozrejme tiež išlo) „iba“ o kvalifikačnú skúšku podľa vyhlášky, zákon č. 317/2009 nezohľadňuje, či bola jej obsahom pedagogická alebo odborná problematika. Automaticky výlučne preferuje pedagogických zamestnancov pred odbornými zamestnancami iba podľa formy skúšky a každý odborný zamestnanec (aj keď popri niektorých pedagogických) v porovnateľnej skutkovej situácii „klesne o jeden kariérový stupeň nižšie“.

Účelom prechodných ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu je zabezpečiť právnu kontinuitu a istotu medzi staršou a novšou právnou úpravou, najmä pokiaľ sa rozsiahlejšie mení. Ide o právnú úpravu, ktorá sa reálne aplikuje iba na časovo vymedzené právne situácie, dotkne sa iba vymedzeného okruhu právnych subjektov, ktorý sa neustále znižuje až eventuálne zanikne. Napriek tomu sú prechodné ustanovenia rovnako dôležité ako ďalšie časti všeobecne záväzného právneho predpisu. Nemožno neodôvodnene upúšťať od ich efektivity, adresnosti a naplnenia ich účelu, ktorým často býva okrem podmienok vymedzenia a pripustenia spätného pôsobenia právnych noriem (retroaktivity) aj **ochrana práv a právom chránených záujmov vymedzených subjektov aj v súvislosti so zásadou rovnakého zaobchádzania. Možno zhodnotiť, že prechodné ustanovenia zákona č. 317/2009 tieto požiadavky v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania nenaplnili.**

Podstatou Vášho problému nie je neprávna aplikácia zákona č. 317/2009 Vaším zamestnávateľom, či jeho výklad ministerstvom, ale **samotné znenie zákona**. Vychádzajúc zo stanoviska ministerstva, ktoré považuje znenie zákona č. 317/2009 za korektné a preto jeho prípadná novelizácia riadnym legislatívnym procesom sa javí ako nereálna, ako jediná zostáva už spomenutá možnosť namietat' cit. zákon a jeho **rozpor s ústavou**, ktorá v čl. 12, bod 1 prvá veta a bod 2 ustanovuje - Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. **Základné práva a slobody** sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo **iné postavenie**. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo **znevýhodňovať**.

Podľa čl. 125 bod 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky Ústavný súd Slovenskej republiky rozhoduje o **súlade o.i. zákonov s ústavou**, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom. **Stredisko však nie je oprávnené podať na Ústavný súd Slovenskej republiky takýto návrh, respektíve nepatrí medzi subjekty s touto právomocou.**

Podľa ustanovenia § 18 ods. 1 písm. a) až f) v spojení s ustanovením § 37 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov ústavný súd začne konanie, ak návrh podá najmenej pätina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, prezident Slovenskej republiky, vláda Slovenskej republiky, súd, v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou, generálny prokurátor Slovenskej republiky, či verejný ochranca práv vo veciach súladu právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva alebo slobody alebo ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom.

S pozdravom

JUDr. Juraj Horváth,
výkonný riaditeľ